

בס"ד. ש"פ עקב, מבה"ח אלול, ה'תשכ"א

(הנחה בלתי מוגה)

והסיר הו"י ממך כל חולי (ומסיים) וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך¹, והיינו, שבענין הרפואה יש ב' אופנים. הא', והסיר גו' כל חולי, שבתחילה ה' חולי והרפואה מסירה את החולי, והב', לא ישימם בך, שמלכתחילה אין שום חולי², וכמ"ש גם בספר שמות³, כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך. וענינם בעבודה הם ב' אופני העבודה דעבודת הצדיקים ועבודת הבע"ת, דענין התשובה הוא באופן שבתחילה ה' חולה וע"י התשובה נעשה הסרת החולי⁴, אמנם צדיק הוא חסיד מעיקרו⁵, שלא חטא מימיו.

ב) ולהבין בעומק יותר ב' ענינים אלו, וגם להבין כללות ענין החולי, הנה שרש ענין החולי הוא בחי' חולת אהבה⁶, שהו"ע גודל התשוקה והצמאון עד שנחלה כו'. ובענין הספירות הוא התשוקה דספירת המלכות⁷, כמ"ש⁸ למען יזמרך כבוד ולא ידום, דנהורא תתאה קארי תדיר לנהורא עילאה ולא שכיך⁹, שהו"ע הצמאון והתשוקה דספירת המלכות. וזהו שאמרו רז"ל¹⁰ ג' תשוקות הן, תשוקת אשה לבעלה כו', דאשה הוא מלשון אש, והו"ע אש התשוקה כו', וענין תשוקת אשה לאיש הוא התשוקה דבחי' אש ה' לבחי' אש יו"ד, ובכללות הוא ג"כ התשוקה דבחי' אש שחורה לבחי' אש לבנה.

ג) וביאור הענין, דהנה כתיב¹¹ ויהי ערב ויהי בוקר, ואמרו רז"ל¹² כברייתו של עולם דברישא חשוכא והדר נהורא, כברייתו של עולם היינו כללות סדר ההשתלשלות, שתחילתו הוא מהצמצום וסילוק

תער"ב ח"ב ע' א'קצב ואילך).	(1) פרשתנו (עקב) ז, טו.
(8) תהלים ל, יג.	(2) ראה גם אוה"ת נ"ך ח"א ע' שס.
(9) ראה זהר ח"ב קמ, א. ח"א קעח, ב. עז,	(3) בשלח טו, כו.
ב. פו, ב.	(4) ראה יומא פו, א.
(10) ראה שהש"ר פ"ז, יא ובמפרשים שם.	(5) פרש"י סוכה נג, רע"א.
וראה ב"ר פ"כ, ז ובמפרשים שם.	(6) לשון הכתוב שה"ש ב, ה. ה, ח.
(11) בראשית א, ה. ועוד.	(7) בהבא לקמן — ראה ד"ה ויאמר גו'
(12) שבת עז, ב.	לך לך וד"ה וה' אמר המכסה תרע"ו (המשך

האור, שנשאר רק אותיות ורושם, והו"ע ברישא חשוכא, והדר נהורא הוא המשכת אור הקו. דהנה, האותיות והרושם הם בחי' ברישא חשוכא, כי, בענין אורות וכלים הנה הרושם והאותיות הם הכלים שענינם העלם, דעם היות שהכלים נתהוו מהאור ועי"ז גם מהמאור, מ"מ, התהוותם היא מהסילוק, וענינם העלם. והיינו, דעם היות שאופן התהוות הכלים למעלה אינו דומה להתהוות הגוף למטה, דהתהוות הגוף למטה אינה מהנשמה, אבל למעלה הרי התהוות הגופות, היינו הכלים, היא מהאורות¹³, כמאמר ואתה מחי' את כולם¹⁴, אל תקרי מחי' אלא מהוה¹⁵, מ"מ, אינו דומה התהוות הכלים להתהוות זיו השמש מהשמש, דהמשכת הזיו מהשמש היא מגילוי השמש, אלא שבא ע"י נרתק, משא"כ התהוות הכלים היא מהעלם וסילוק האור. וזהו"ע ברישא חשוכא. וענין והדר נהורא הוא מה שאחר הצמצום נמשך הקו. והנה, גם אור הקו נמשך ע"י הצמצום, שלכן הוא קו קצר, וענינו להאיר את חושך הצמצום, ולכן נקרא ג"כ בשם אש שחורה, והיינו, דהגם שהוא אור, מ"מ, להיות שענינו הוא להאיר את שחרות וחושך הצמצום, לכן נקרא בשם אש שחורה. ובכללות הוא בחי' אור הממלא. אמנם, בחי' אש לבנה הוא בחי' אור הסובב, והוא האור שלפני הצמצום, שהוא למעלה מענין הצמצום. ואף שגם באור זה נגע בו הצמצום, הרי ידוע שפעולת הצמצום לא היתה בהאור עצמו, אלא כל פעולת הצמצום היא רק לגבי מקום החלל, שבתחילה הי' מתפשט במקום החלל, והצמצום פעל שלא יאיר במקום החלל, אבל בהאור עצמו לא הי' שום שינוי. ומצד ריחוק הערך דבחי' אש שחורה לבחי' אש לבנה, הנה בחי' אש שחורה היא בתשוקה וצמאון לבחי' אש לבנה.

והנה כשם שבכללות ההשתלשלות הנה בחי' אש שחורה, שזהו אור הקו, הוא בתשוקה לבחי' אש לבנה, שזהו האור שלפני הצמצום, הנה כן הוא גם בפרטי המדריגות שלאחרי הצמצום גופא, שהבחי' התחתונה היא בתשוקה לבחי' העליונה. דהנה, הענין דברישא חשוכא והדר נהורא הוא בכל המדריגות דסדר ההשתלשלות, וכמובן מהמשל דרב ותלמיד, שבתחילה מקבל התלמיד רק אותיות בלבד, ואח"כ משיג את שכל הפשוט שבהם, ואח"כ משיג את עומק השכל, עד שאחר ארבעין

(14) נחמי' ט, ו.

(15) פרדס שער ו (שער סדר עמידתן) פ"ח. ראשית חכמה שער הקדושה ספ"ז. של"ה מח, ב. ע, א. תניא שעהיזה"א פ"ב (עז, ב).

(13) ראה עץ חיים שער העקודים פ"ג.

וראה סה"מ עת"ר ע' לג. תרפ"ט ע' 256. ד"ה תקעו שנה זו פ"ד (תו"מ חכ"ט ס"ע 8 ואילך). ד"ה באתי לגני שנה זו פ"ה (תו"מ ח"ל ע' 38).

שנין קאי אדעתא דרבי¹⁶. ועד"ז הוא גם למעלה, שבתחילה ישנם רק הכלים, ואח"כ מאיר אור תחתון וכו', ועד שיאיר האור שלפני הצמצום. ולכן הנה בכל בחי' ומדרגה יש התשוקה לבחי' האור שלמעלה ממנה. ובעיקר הוא בספירת המלכות, בחי' היותר תחתונה, שבה הוא גודל התשוקה והצמאון, שזהו שנהו"ת קארי תדיר לנהו"ע ולא שכיך, דכיון שבחי' המלכות היא באין ערוך, לכן גם הצמאון והתשוקה הוא באופן של תדיר בלי הפסק, וגם באופן דלא שכיך, שאי אפשר להרגיע ולהשקט אותה (מען קען איר גאָר ניט באַרואיגן און אַיינשטילן).

ד) **והנה** מבחי' חולת אהבה שבמלכות, נמשך גם בחי' חולת אהבה בעבודת האדם, שהו"ע גודל התשוקה והצמאון לאלקות, דכיון שמשיג את ריחוק הערך כו', הרי כל מה שמשיג הוא באופן שעיני האדם לא תשבענה¹⁷, ואדרבה, ככל שמתעלה בהשגתו ה"ה מרגיש יותר את ריחוק הערך, ובמילא גדל יותר התשוקה והצמאון שלו, וכל כך גדלה תשוקתו עד שנחלה מזה, חולת אהבה, וע"ד מ"ש גבי משה ויחל משה¹⁸, שאחזהו חוליי¹⁹, שזהו לפי שמשיג את גודל האין ערוך כו'.

והענין הוא, דהנה ידוע²⁰ שחולה בגימטריא מ"ט, והיינו שיש לו מ"ט שערי בינה, וחסר לו רק שער הנו"ן, ולכן נקרא חולה, כי, הגם שמ"ט שערי בינה הו"ע נעלה בקדושה, שזהו תכלית העילוי שאפשר להיות בגילוי ע"י עבודה מלמטלמ"ע, מ"מ, להיות שחסר לו שער הנו"ן, הנה גם כשיש לו כל המ"ט שערים, וגם מאיר לו הארת שער הנו"ן כמו שנמשכה בהמ"ט שערים, שזהו"ע הארת החכמה בבינה, בחי' וחכם בבינה²¹ (כמבואר בלקו"ת דרושי ספה"ע²²), מ"מ, להיות שחסר לו עצם שער הנו"ן, הרי הוא בחי' חולה. ומכש"כ כאשר אין מאיר לו גם הארת החכמה כמו שהיא בבינה, וכל השגתו היא רק מצד הבינה בלבד, שהיא הבנה והשגה, הנה להיות שכללות ענין ההשגה הוא בהגבלה, לכן הוא בתשוקה וצמאון להעצם, שזהו העילוי דשער הנו"ן, בחי' רא"י, שעל ידה הוא רואה את העצם. ואדרבה, ככל שמשיג יותר, הרי הוא מרגיש יותר את ריחוקו מהעצם, שהעצם הוא למעלה לגמרי מכל הגילויים, שגם

20 לקוטי תורה להאריז"ל פ' וירא.
מאורי אור מערכת ח אות לה.
21 ספר יצירה פ"א מ"ד. וראה סה"מ
תרנ"ט ע' עג. וש"נ.
22 לקו"ת במדבר יב, א ואילך. ועוד.

16 ע"ז ה, ב.
17 משלי כז, כ.
18 תשא לב, יא.
19 ראה ברכות לב, א.

בגילויים היותר עליונים דגעה"ע וכו' אינו נתפס העצם, ולכן הוא בתשוקה כו', וכמו שאמר אדמו"ר הזקן²³ עה"פ²⁴ מי לי בשמים ועמך לא כפצתי גוי'. וכל כך גדלה אהבתו ותשוקתו עד שהוא בחי' חולת אהבה.

והעצה לצמאון זה היא כמ"ש²⁵ סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני, אשישות הוא מאכל, ותפוחים הוא ריח, ובעבודה הו"ע עבודת התומ"צ, מאכל, ועבודת התשובה, ריח, ריח, בוגדיו²⁶, שעי"ז הוא תופס בהעצם, ומרווה את צמאונו.

(ה) **והנה** כיון שכל העינים באים בסדר השתלשלות מלמעלה למטה, הנה מבחי' חולת אהבה הנ"ל משתלשל למטה יותר בחי' המחלה שהיא מקור החולי, דבחולי ישנם כמה עינים²⁷, וכמאמר רז"ל²⁸ חולי זה יצה"ר, והיינו מה שנותן מקום (ער לָאֲזַט צו) להיצה"ר. והגם שתחילת ההסתה והפיתוי דהיצה"ר היא באופן שהיום אומר לו עשה כך²⁹, כפי שמפרש רבינו נשיאינו³⁰ שהיצה"ר מסכים לעבודתו בקדושה, מ"מ, מצד זה שנותן מקום להיצה"ר, הנה מזה נעשה חולי זו צינה³¹, הקרירות בקדושה, שמצד עצמו חסר לו תוקף הרצון בעבודתו עד שנצרך להסכמת היצה"ר. ומזה נעשה חולי זו שריפה³², דכיון שחסר אצלו בהחמימות דקדושה, שנשאר מקום בהשטח שלו שבו חסרה החמימות דקדושה, הנה לאום מלאום יאמץ³³, שנעשה מזה החמימות דאש זרה דלעו"ז. ומזה נשתלשל חולי זו רעיון³², והיינו, שהסדר בקליפה הוא באופן הפכי, שההתחלה היא מהתאות שבלב, ומשם עולה למוח, ולכן הנה מהחמימות של האש זרה בא גם להמוח, שזהו חולי זו רעיון, שרעיונו משוטט אצלו ואינו מוצא מנוחה לנפשו, שזהו מצד העדר הדעת, וכמבואר בארוכה בהמשך עת"ר³⁴ בפירוש מאמר הזהר³⁵ אל אחר

28 ירושלמי שבת פי"ד ה"ג. ויק"ר פט"ז, ח.
29 שבת קה, ב.
30 סה"מ תרפ"ט ס"ע 124.
31 ב"מ קו, ב.
32 ירושלמי שם.
33 תולדות כה, כג ובפרש"י (ממגילה ו, סע"א). ראה תניא פ"ט (יג, סע"ב ואילך).
פי"ג (יח, ב). ובכ"מ.
34 ע' קלח.
35 ח"ב קג, א.

23 שרש מצות התפלה פ"מ (סהמ"צ להצ"צ קלח, סע"א). נעתק ב"היום יום" יח כסלו.
24 תהלים עג, כה.
25 שה"ש ב, ה.
26 תולדות כז, כז. ראה לקו"ת שה"ש לב, ב. לג, ב. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שפג. וש"נ.
27 בהבא לקמן — ראה ד"ה והסיר תרנ"ג. תרנ"ד. וראה גם ריש וסוף ד"ה הנ"ל דשנת עת"ר.

אסתרס ולא עביד פירין, שבקליפה יש רק בחי' המוחין דחו"ב אבל חסר אצלם מוח הדעת, שהו"ע ההכרעה, וכיון שחסר בחי' הדעת, אין בו הכרעה, אלא רעיונו משוטט אצלו ואינו מוצא מנוח לנפשו. ועד שמזה נשתלשל מחלה זו מרה³¹, והיינו, שלא נרגש אצלו הענין דנופת תטופנה שפתי זרה³⁶, אלא מרגיש כבר שאחריתה מרה כלענה³⁷, ואעפ"כ עומד בהמחלה כו', וכמבואר בקונטרס עץ החיים³⁸.

וכל זה משתלשל מבחי' חולת אהבה הנ"ל, שחסר לו שער הנו"ן, והיינו, שעבודתו היא רק בבחי' שמיעה והשגה, ולא בבחי' ראי', וכיון שחסר לו הראי' באלקות, הנה מזה יכול להשתלשל בחי' חולי הנ"ל. וע"ד הידוע בסיבת חטא העגל, שבשעת מ"ת הי' אצלם ענין הראי', כמ"ש³⁹ וכל העם רואים, אבל אחרי מ"ת שלא הי' אצלם בחי' הראי', כי אם שמיעה בלבד, הנה זה הי' סיבה לחטא העגל. וטעם הדבר, לפי שענין השמיעה הוא באופן שלאחרי ששומע איזה דבר שייך שכאשר יקשו לו קושיות על זה, אזי יהיו לו סתירות כו', משא"כ כשרואה בעצמו את הדבר, אזי לא שייך שיהיו אצלו סתירות כו'. וכמו"כ בעבודה, שכאשר עבודתו היא רק בבחי' שמיעה, אזי אפשר להיות מזה נפילה כו'.

(ו) **והנה** כללות ענין הצמאון דבחי' חולת אהבה הוא שמשתוקק וצמא להעצם, שיאיר לו שער הנו"ן, בחי' ראי', ולא רק השגה בלבד. ולמעלה הו"ע הצמאון דספירת המלכות, בחי' אש ה', שהוא בחי' ברישא חשוכא, והיינו לפי שאות ה' הוא בחי' הבל בלבד⁴⁰, בחי' חומר הדיבור, והתחלקות האותיות זמ"ז היא בהצורה של הדיבור, היינו בההברה, אבל בחומר האותיות הרי כולם שוים, והוא בחי' אות ה'. והסדר בדיבור הוא שבתחילה ישנו חומר האותיות, ואח"כ צורת האותיות, ואח"כ משיג את האור והתוכן שבהאותיות, שזהו ברישא חשוכא והדר נהורא. וכיון שבחי' המלכות, אות ה', חומר הדיבור, היא באופן דברישא חשוכא, לכן יש בה גודל התשוקה והצמאון. והצמאון שבמלכות הוא לבחי' העצם, והיינו שאי אפשר לרוות צמאונה בהגילויים שבו"א, כי צמאונה הוא לבחי' העצם דוקא, והיינו לפי שהמלכות מושרשת ברדל"א, כידוע⁴¹ שכל הספירות שרשם באריך, שורש הנאצלים, והמלכות שרשה ברדל"א, ולכן הנה גם

(40) ראה תניא אגה"ק ס"ה (קח, ב).

(41) עץ חיים שער יג (שער אריך אנפין)

פ"ב.

(36) משלי ה, ג.

(37) משלי שם, ד.

(38) פרק ג (ע' 21).

(39) יתרו כ, טו.

ע"י גילוי בחי' אריך לא ירוו את צמאונה, לפי שבחי' אריך היא באי"ע לגבי עתיק ורדל"א. ומהצמאון דמלכות משתלשל גם למטה בעבודת האדם הצמאון דבעלי תשובה, שהצמאון שלהם הוא גדול יותר⁴², וכמו הצמאון דבחי' המלכות שהוא לבחי' רדל"א דוקא.

ז) וזהו והסיר הוי' ממך כל חולי, דהנה, פסוק זה נאמר בספר אלה הדברים אשר דבר משה גו', שאז היתה אצל בני"ע עבודת הבע"ת, ולכן כתיב והסיר ה' ממך כל חולי. אבל בספר שמות נאמר כל המחלה אשר שמת במצרים לא אשים עליך, והו"ע הצדיק שלא חטא מימיו (כנ"ל), לפי שבספר שמות הו"ע יצי"מ ומ"ת, שאז היתה אצל בני"ע עבודת הצדיקים, שעל ידה נעשה רק המשכת בחי' אריך, שזהו שמסיים כי אני ה' רופאך, ר"ת⁴³ אריך⁴⁴, משא"כ ע"י עבודת בעלי תשובה, והסיר הוי' ממך כל חולי, נעשית המשכת בחי' עתיק⁴⁵.

ח) וזהו ג"כ ענין שבעה דנחמתא שבאים אחרי תלתא דפורענותא. דהנה, בתחילה הי' מ"ת, ואח"כ חטא העגל ותלתא דפורענותא, ואח"כ שבעה דנחמתא, הנה ענין הנחמה הוא שנמשך בחי' אור שלמעלה יותר גם מכמו שהי' קודם הירידה, וכדאיתא במדרש⁴⁶ שאמר הקב"ה למשה אל תצטער על שבירת הלוחות, דבלוחות הראשונות לא היו אלא עשרת הדברות לבד [ובמ"א איתא⁴⁷ אלמלא לא חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד], ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגרות, הה"ד⁴⁸ ויגד לך תעלומות חכמה כי כפליים לתושי', שזהו ג"כ ענין הנחמה, נחמו נחמו⁴⁹, ב"פ, כפלים לתושי'. אמנם, גם בזה אין מסתפקים עדיין, וכדאיתא בפסיקתא⁵⁰ שכנס"י טוענת ותאמר ציון עזבני ה'⁵¹, כלומר איני מתפייסת מנחמת הנביאים, והיינו, שגם לאחרי הנחמה שע"י הנביאים, הנה ציון, שהיא

(42) ראה תניא פ"ז.

(43) מאורי אור א, קכד ביאיר נתיב. וראה ד"ה רפאני דש"פ בהר"ב שנה זו פ"ו (תו"מ ח"ל ע' 308).

(44) קונטרס עין החיים שם.

(45) בענין זה נזכר גם שלעת"ל תהי' עבודת התשובה גם אצל צדיקים — משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא (המו"ק?).

(46) שמו"ר פמ"ו, א. וראה המשך תרס"ו

ס"ע פו ואילך. סה"מ עזרת' ע' לא ואילך. תרפ"ט ע' 59 ואילך. ועוד.

(47) נדרים כב, ב.

(48) איוב יא, ו.

(49) ישעי' מ, א.

(50) הובא באבודרהם סדר הפרשיות וההפטרות (ע' שג).

(51) ישעי' מט, יד.

נקודה הפנימית שבנפש (כמ"ש⁵² ציון במשפט תפדה), אינה מסתפקת בנחמה שע"י הנביאים, שיש בזה נתינת מקום לומר שעזבני ה', והיא מעוררת (זי רופט אַרויס) הנחמה דאנכי אנכי הוא מנחמכם⁵³, מהקב"ה עצמו, ולא רק אנכי פעם א', כמ"ש במ"ת אנכי הוי' אלקיך⁵⁴, אלא אנכי אנכי ב"פ⁵⁵, וכמו שלעת"ל כתיב⁵⁶ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה גו' זה הוי' קוינו לו, והיינו, לא כמו בקי"ס דכתיב⁵⁷ זה אלי ואנוהו, זה פ"א, אלא ב"פ זה⁵⁸, שהו"ע הנחמה בכפליים שתהי' לעת"ל בביאת משיח צדקנו, ע"י אלי' מבשר טוב⁵⁹. דהנה, באלי' כתיב⁶⁰ וירפא את מזבח ה' ההרוס, מזבח הוא בחי' מלכות, ומזבח ההרוס היינו שהמלכות היתה בירידה ונפילה, שמצד זה נעשה גם בישראל מעמד ומצב דפוסחים על שתי הסעיפים⁶¹. אמנם, עי"ז שאל' הנביא עשה אותות ומופתים, החזירם בתשובה, עד שאמרו כולם הוי' הוא האלקים הוי' הוא האלקים⁶², ב' פעמים⁶³. וזהו גם כללות ענין הנחמה בכפליים, שיהי' ע"י אלי' מבשר טוב, וכאו"א יהי' מראה באצבעו⁶⁴, באצבע גשמי, ויאמר ב"פ זה, הנה אלקינו זה גו' זה הוי' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.

-
(59) ראה פרש"י בחוקותי כו, מב. (60) מלכים"א יח, ל. וראה גם ד"ה רפאני וד"ה ויקח אלי' תרל"ה (סה"מ תרל"ה ח"ב ס"ע דש ואילך).	(52) ישע"י א, כז. לקו"ת דברים א, סע"ב. (53) ישע"י נא, יב. (54) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו. (55) ראה גם לקו"ת נצבים מה, ג ואילך. (56) ישע"י כה, ט. (57) בשלח טו, ב. (58) שמו"ר ספכ"ג.
(61) מלכים"א שם, כא. (62) שם, לט. (63) ראה רש"י לספר שופטים ה, ג. (64) ראה שמו"ר שם. תענית בסופה.	